

Ajattele. Uudestaan.

Lausunto 15.8.2017

Ympäristöministeriö

kirjaamo@ym.fi

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta 20.6.2017

Remeo Oy:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Remeo Oy (ent. SUEZ Suomi Oy) on suomalainen, valtakunnallisesti toimiva yksityinen ympäristö- ja jätehuoltoalan toimija. Remeolla työskentelee noin 330 työntekijää ja sillä on yli 200 erikoisajoneuvon kalusto. Kierrätysmateriaalien käsittelystä vastaavia laitoksia on kahdeksan eri puolilla Suomea, ja niiden kautta kulki vuonna 2016 160 000 tonnia uusioraaka-ainetta pääasiassa kotimaisen teollisuuden hyödynnettäväksi.

Remeo Oy esittää lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta seuraavaa:

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Hallitusohjelman mukaan jätelakia muutetaan niin, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyvään jätteeseen. Tämä selkeyttää jätehuollon vastuujakoa, vahvistaa alan markkinoita ja tukee hallitusohjelman muita tavoitteita yrittäjyyden ja kilpailuneutraliteetin vahvistamisesta.

Remeo Oy

Linjatie 6, 01260 Vantaa, Finland – puh. 010 5400 – remeo.fi – Y-tunnus: 0946005-4

Remeolle on myönnetty ISO 9001 ja ISO 14001 Laatu- ja ympäristösertifikaatit.

Ajattele. Uudestaan.

Kunnan vastuun rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen selkeyttäisi jätehuollon vastuunjako huomattavasti. Tämä on tärkeä asia huomioiden alan riittäisyys. Arvioinnin mukaan kaikkien organisaatioiden siirtäminen kunnan vastuun ulkopuolelle vähentäisi tulkintaristiriitoja ja samalla myös jätehuoltoviranomaisten hallinnollista taakkaa.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi jätelain 32 § on kuitenkin hallitusohjelmakirjauksen vastainen, kuntien omassa toiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte säilyisi edelleen kunnan yksinoikeuden piirissä. Perustelut hallitusohjelmakirjauksesta poikkeamiselle ovat luonnoksessa hyvin niukat: ”kunnan toimintaan liittyvien jätehuoltojärjestelyiden sujuvuuden varmistaminen ja hallinnollisen taakan minimointi”.

Kuntien omassa toiminnassa syntyvän jätteen jättäminen kunnan vastuulle heikentää mahdollisuuksia kierrätyksen lisäämiseksi sekä vähentää muutoksesta saatavia synergiaetuja. Kyseinen yhdyskuntajäte on yleisesti laadultaan sellaista, että se on helpommin hyödynnettävissä kuin asumisessa syntyvä jäte. Se vastaa muita kuntien vastuulta vapautuvia jätteitä kuten seurakuntien, valtion ja muiden julkishallinnollisten toiminnassa syntyvää yhdyskuntajätettä.

Kuntien vastuun rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen lisäisi myös kuntien omaa valinnanvapautta palveluidensa jätehuollon osalta. Ne voisivat halutessaan joko kilpailuttaa kyseiset palvelut tai käyttää sidosyksikkönään toimivia jätelaitoksia kuntavastuun ulkopuolelle jäävän jätehuollon järjestämiseen.

Kilpailutuksista kunnille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa on esimerkiksi jätelain muuttamista selvittäneen työryhmän loppuraportissa selvästi liioiteltu. Kunnat tekevät jo nykyisin kiinteistöjensä ja niiden palveluiden osalta merkittäviä määriä hankintojen kilpailutuksia sekä sidosyksikköpäätöksiä. Sen sijaan kunnan vastuun rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen poistaisi tarpeen jätelain 42 §:n mukaisille poikkeushakemuksille. Tämä taas poistaisi jätehuoltoviranomaisilta poikkeushakemusten käsittelyn sekä niihin liittyviin muutoksenhakuprosesseihin osallistumisesta aiheutuvan taakan.

Edellä olevilla perusteilla katsomme, ettei kunnan omassa toiminnassa syntyvää jätettä tule jättää yksinoikeuksien eli kuntavastuun piiriin. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi jätelain 32 § tulee siis muuttaa siten, että pykälän 1. momentissa oleva kohta 2 (kunnan omassa toiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte) poistetaan kokonaan. Samalla on perusteltua poistaa tämän muutoksen myötä turhaksi jäävä jätelain 42 § (poikkeus velvollisuudesta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon).

Ajattele. Uudestaan.

44 § Kirjanpito jätehuoltopalvelusta ja kuljettajan tiedonantovelvollisuus

Jätelakiluonnoksen 44 §:ään esitetyille sisällölle liittyen kuntien jäteyhtiöiden kirjanpitoon tulisi saada tukea. Ehdotus lisää läpinäkyvyyttä kuntayhtiöiden harjoittamaan markkinaehtoiseen ja toissijaiseen jätehuoltopalveluun sekä mahdollistaa jälkivalvonnan. Tämä on olennainen parannus nykytilanteeseen ja auttaa varmistamaan, että kuntayhtiöt toimisivat jatkossa kilpailuneutraalimmin kuin nykyisin. Ehdotettu kirjanpito lisää avoimuutta ja parantaa yksityisen sektorin mahdollisuuksia arvioida käsittelyinvestointien kannattavuutta.

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

Hankintalain 15 §:ssä säädetään poikkeuksena yleisestä hankintojen kilpailuttamisvelvollisuudesta, että hankintayksikkö voi lainkohdassa tarkemmin määrättyjen edellytysten täytyessä tehdä hankintoja omalta sidosyksiköltään ilman kilpailuttamista. Yksi edellytyksistä on, että sidosyksikkö harjoittaa enintään 5 %:n ja enintään 500.000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

Hankintalain esitöissä on perusteltu laajasti, miksi on välttämätöntä rajoittaa sidosyksiköiden myyntiä muille kuin omistajilleen. Sidosyksiköt voisivat vähäistä suuremman myynnin kautta vääristää kilpailua markkinoilla hyödyntämällä määräysvaltaa käyttäviltä hankintayksiköiltä kilpailuttamatta saatuja ja usein sidosyksikölle erittäin edullisia hankintasopimuksia. Sidosyksikkö saisi näin verovaroin kustannettuja epäreiluja kilpailuetuja yksityisiin yrityksiin verrattuna. Suurikokoisen sidosyksikön liiketoiminnasta jo muutaman prosentin sallittu ulosmyynti voisi tarkoittaa miljoonien eurojen suuruista myyntiä markkinoille. Tästä syystä hankintalaissa katsottiin välttämättömäksi asettaa prosenttimääräisen rajan lisäksi myös euromääräinen raja.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi jätelain 145 a §:n mukaan poikettaisiin tuoreen hankintalain yleisesti kaikkia toimialoja koskevasta sidosyksikkösääntelystä, ja kevennettäisiin hankintalain 15 ja 16 §:ssä asetettuja edellytyksiä kilpailuttamattomille hankinnoille sidosyksiköltä. Jätehuollossa ei sovellettaisi lainkaan euromääräistä rajaa, ja prosenttimääräinen raja nostettaisiin viidestä kymmeneen. Perusteluna esitetään, että "Hankintalaista poikkeava ulosmyyntiraja olisi tarpeen jätehuollon toimivuuden turvaamiseksi". Jatkoperusteluissa ja jätelain muuttamista selvittäneen työryhmän loppuraportissa viitataan kuitenkin lähinnä jätelain 33 §:ään, vaikka kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun liikevaihtoa ei lasketa ulosmyyntirajaan, kuten luonnoksessa hallituksen esitykseksikin todetaan.

Jätelain 33 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää jätehuolto silloin, kun jätteen haltija ei voi saada palvelua muualta palvelutarjonnan puutteen vuoksi (kunnan toissijainen velvollisuus, jäljempänä tsv). Remeo näkee, että tsv on tarpeellinen monille jätteenhaltijoille, myös yrityksille. Samoin yhdyimme näkemykseen siitä, että tsv tulee säilyttää laissa, eikä sen

Ajattele. Uudestaan.

edellytyksiä tule vaarantaa. Sen sijaan olemme täysin eri mieltä luonnoksen kanssa siitä, mikä on hankintalain sidosyksikkösäännösten vaikutus tsv:hen.

Kunta voi siis tuottaa jätelain 33 §:n mukaisia tsv-palveluja hankintalain sidosyksikkösääntelyn estämättä juuri siinä laajuudessa mihin se on jätteen haltijoiden pyyntöjen ja muun markkinatarjonnan puutteen perusteella jätelain 33 §:n mukaisesti velvollinen. Sidosyksikkösääntelyn prosentti- ja euromääräiset rajat koskevat vain sidosyksikön sellaista ulosmyyntiä, joka ei ole tsv-myyntiä. Silloin puhutaan jätehuoltopalveluista, jotka ovat puhtaasti markkinaehtoisia, ja joiden tuottamiseen ei kumpua mitään velvoitteita sen enempää jätelaista kuin mistään muustakaan laista. Kunnan mahdollisuuksiin tuottaa palveluja tsv:n perusteella hankintalain 15 § ei sen sijaan vaikuta millään tavalla. Tähän johtopäätökseen päätyi myös eduskunnan talousvaliokunta hankintalaista antamassaan mietinnössä (TaVM 31/2016 vp). Valiokunnan alustava arvio oli, että "ehdotettu hankintalain sidosyksikkösääntely ei estäisi kuntia järjestämästä lakisääteisiin velvollisuuksiinsa kuuluvia jätehuollon palveluja ja TSV-palvelua määräysvallassaan olevien kunnallisten jätelaitosten toimesta."

Siirtymäaikasäännös

Luonnoksessa ehdotetaan enintään kolmen vuoden siirtymäaikaa kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piirissä oleville sopimuksille, jotka koskevat kunnan vastuulta pois jääviä yhteisöjä tai yrityksiä. Siirtymäaika saisi nähdäksemme olla enintään kaksi vuotta lain voimaantulosta lähtien.

Edellä olevilla perusteilla katsomme, ettei jätehuollossa tule luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetulla tavalla poiketa hankintalain 15 ja 16 §:ssä asetetuista euro- ja prosenttimääräisistä rajoista. Jätelakiin tältä osin ehdotettu lainkohta 145 a § tulee kokonaisuudessaan poistaa.

Vantaalla 15.8.2017

Jorma Kangas

Toimitusjohtaja

Remeo Oy